ANUL XXV.—No. 42.—Marți 13 Februarie 1907.

5 bani în România.—40 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMANIA: STRĂINĂTATE
1 an 6 luni 10 lei
9.15 6 luni 20 „
8. Un an 40 „
Abonații primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag. IV „ 20
Inserții și reclame 1.25 linia

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
— 11, Strada Brezoianu 11, București —

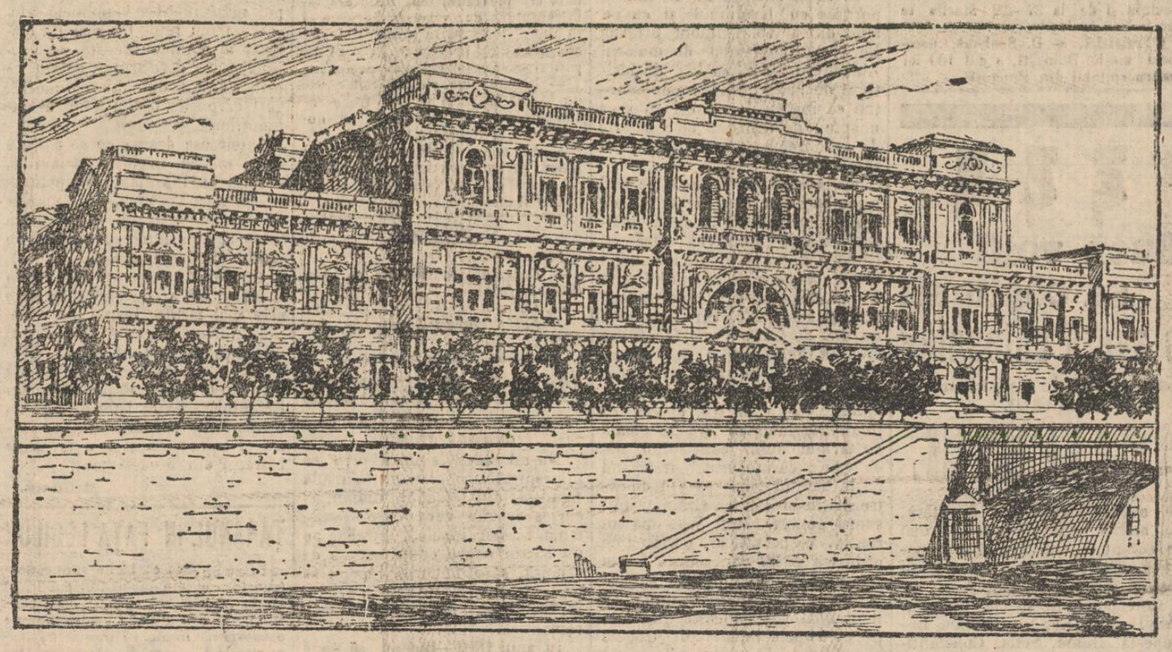

Palatul de justiție din Roma.—(Vezi explicația)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Luni, 12 Februarie.—Păr. Meletie

Catolic

Luni, 25 Februarie. — Apostolul Matei

Soarele răsare 7.02; apune 5.56

București, 12 Februarie.

Tocmelile agricole

Împrejurările ne-au împiedicat să ne ocupăm mai curînd de o conferință ținută acum cât-va timp de d. V. M. Kogălniceanu, la o serbare a cercului „Sezătoarea săteanului", despre învoielile agricole.

O facem astă-zi, rezumând vederile conferențiarului.

După părerea d-lui Kogălniceanu nu există chestie mai mare pentru țara noastră decât aceea a tocmelilor agricole, care formează temelia chestiunii țărănești. Dacă țara noastră stă rău, cauza e că țăranii sunt săraci și ignoranți; și ei sunt astfel fiind că învoielile agricole îi robesc și îi supun unui regim de exploatare neîndurătoare.

Multe pricini fac ca săteanul să fie legat rob de moșia vecină, zice d. Kogălniceanu, dar cele mai însemnate sunt lipsa de pășune și de pământ.

Țăranul neavând pământ de hrană și islaz pentru vite, e nevoit să se ducă la proprietar sau arendaș să le ceară, în bani sau în muncă. Sunt proprietari și arendași cari se folosesc de această nevoe a săteanului și îi impun condițiuni extra-ordinar de grele.

In afară de aceasta, zice d. T. Kogălniceanu, țăranul e jefuit în toate părțile

Conferențiarul a citit, în sprijinul spuselor sale, mai multe acte de invoeli agricole și, făcând socoteala, arată că munca țăranului e în pierdere chiar în locurile unde învoielile sunt ușoare.

D. Kogălniceanu a arătat apoi cum se calcă toate dispozițiunile legii tocmelilor agricole din 1893 și cum, cu toate astea, autoritățile legalizează contractele. D-sa a citat cazuri de cămătărie extra ordinară în cari s'a luat țăranilor 600, 2000 și chiar 3000 la sută.

Singurele mijloace de îndreptare—a spus conferențiarul—sunt: islazul comunal, fixarea prețurilor muncei și un control aspru pentru ca legea să nu mai fie călcată și țăranii să nu mai fie jefuiți. Acest control însă, după părerea d-lui Kogălniceanu, nu se va putea obține de cât atunci când, prin lărgirea dreptului de vot, țăranii vor putea să-și aleagă deputații lor cari să supravegheze în mod serios administrația.

Conferențiarul a făcut apel la toți cei cari se interesează de soarta țăranilor, să lucreze cu puteri încordate spre a face ca învoelile să fie mai ușoare, căci numai așt-fel se va putea ridica țăranul.

DIN GERMANIA

(Coresp. particulară a ziarului «Universul»)

Situația politică

Berlin, 9 Februarie

Alalta-eri s'a constituit biroul noului Parlament. Președinte a fost ales contele Stolberg, care a obținut 214 voturi, față de candidatul centrului, dr. Spahn, numai 164. Socialiștii au votat pentru Spahn. Proclamarea alegerei conteluĭ Stolberg-Wernigerode a provocat furtunoase aplause în dreapta și stânga, iar în centru risete.

Noul președinte a mulțumit parlamentului pentru distinsa onoare ce i s'a făcut, făgăduind că va fi imparțial și drept și că va ști să păstreze demnitatea Parlamentului.

Că vice-președinți au fost aleși dr. Paasche (national-liberal), cu o majoritate formată din liberali și conservatori, și dr. Kaempf (liberal).

Inlăturarea centrului din președiu a stârnit o mare sensație în cercurile politice. Ziarul „Vossische Zeitung" scrie „Centrul a încetat de a fi partidul de guvernământ și să conducă afacerile Parlamentului".

Situația încordată care este actualmente între centru și cancelarul imperiului, și află expresiunea și în următorul fapt: Deputații obicinuesc ca la începutul fie-cărei sesiuni să-și depună cărțile de vizită la cei mai înalți funcționari ai imperiului. Deputații centrului au depus de astădată cărțile la toți funcționarii superiori, afară de cancelarul principe de Bülow.

Asupra tacticei pe care o va observa centrul, se anunță următoarele: Centrul va arunca mărul discordiei în majoritatea liberal-conservatoare. Pentru acest scop va aduce un număr mare de propuneri democratice, pe cari le propagă liberalii și față de cari conservatorii vor fi siliți să se pronunțe.

Noul președinte al Reichstagului

Noul președinte al Reichstagului, contele Ugo de Stolberg-Wernigerode, președinte de provincie și general de brigadă *à la suite*, s'a născut la 4 Martie 1840, în Berlin.

El este doctor în drept și a făcut ca ofițer în activitate campaniile de la 1866 și 1870—71. In marea bătălie de la Koeniggrăz a fost grav rănit. O serie de ani a fost consilier provincial la Landshut, în Silesia și de la 1891 până la 1895 președinte suprem al provinciei Prusia de est și curator al universității din Koenigsberg.

Din Parlament a făcut parte de la 1877—1881, de la 1884—1893, și de la 1895 până acum. De la 1872 el e și membru pe viață al Camerei seniorilor.

Un nou monument pentru poetul Göthe

Orașul Wetzlar, în care marele poet Göthe a scris „Patimele junelui Werther", în care „Götz" a luat o formă solidă și despre cari se găsesc reminiscențe și în „Hermann și Dorotheea", are intențiunea să ridice pe piața principală un monument poetului Göthe.

Pentru acest scop s'a format un comitet care să strângă fondurile prin subscripție publică.

Meyer.

CRONICI FEMININE

Femeile în ziaristică

IV

Febea nu este feministă în sensul antipatic al cuvîntului; înfățișarea și modul el cum lucrează cuprind aceea ce în adevăr promovează chestiunea feminină.

Calea acestei femei nu este de loc presărată cu trandafiri; ea, ca toate femeile, cari prin activitatea lor aparțin publicității, simte adesea-ori fățnirea invidiei și aude săgrândind săgețile calomniei; dar, ca apostol al păcei, ea stă neclintită la postul ei și continuă opera de eliberare și luminare a poporului.

In Spania, ce e drept încă nici o femee n'a ajuns la conducerea unui ziar politic, dar sunt redactoare pentru anumite părți ale ziarelor mari ca de exemplu la «Heraldo Madrid», unde se află Carmen de Burgos Seyon și Sennora Colombie.

Femeea spaniolă este o bună gospodăreasă și ziarul feminin din Spania, care a prosperat mai mult este «La Criada» (Servitoarea). In Spania se află între femei și multe firi distinse, cari au făcut și încercarea de a stărni prin ziare interese mai superioare în lumea femininâ, dar sprijinul a fost prea neînsemnat. Din cauza aceasta în Spania sunt mulțumiți deocamdată cu coloanele, pe cari ziarele politice cotidiane le pun la dispoziția lumei feminine.

Timpurile s'au schimbat de douăzeci de ani încoace și în patria lui Don Quixote, căci tocmai atâta vreme a trecut de când Ceferino Palencia, în piesa sa mult aplaudată «El Guardian de la Casa» și bătea joc în versuri foarte grațioase de femeile cari lucrau cu condeiul. Astă-zi această piesă este învechită.

Sub presiunea batjocurei care a perseutat toate năsuințele de emancipare ale sexului feminin, — feminismul s'a consolidat. In Statele-Unite ale Americei de nord aproape fie-care Stat are câte un ziar redactat de femei dintre cari «Woman Tribune», editat de Clara Bewik Colby în Washington, este cunoscut și în Europa, tot așt-fel și «The Woman's Journal», care servește mai cu seamă pentru propagandă dreptului electoral și al căreĭ fondatoare și directoare a fost Lucy Stone.

Este un tablou bogat și captivant, pe care ni-l oferă studiul activității ziaristice feminine. Din aceste articole transpiră aerul înviorător al unei lumi noui. Cu activitatea în presă i s'a dat femeeĭ mijlocul de a-și întinde activitatea pe o periferie nemărginită.

Olimpia.

O CUGETARE PE ZI

Lăcrimile femeeĭ vin câte-odată după o vorbă a bărbatului; iar la o altă vorbă a lui se opresc.

CHESTIA MESERIAȘILOR

Interview cu d. V. Misir

II

Publicăm azi urmarea convorbireĭ ce am avut-o cu d. V Misir, fost ministru de domenii, în chestia meseriașilor.

— S'a mai zis, continuă d. Misir, că legea s'a făcut în pripă. Dacă am face puțină istorie s'ar vedea de cât timp am dispus pentru proiectarea ei. In primă-vara anului 1901 când partidul liberal a venit la guvern, afară de criza îngrijitoare financiară era la ordinea zilei și agitația meseriașilor. Ei cereau imediat o soluție. Daca, în adevăr, s'ar fi dat imediat o soluție, ea, cu drept cuvînt, ar fi fost pripită. Aŭ înțeles meseriașii că trebue să mai aștepte cel puțin până la toamnă. M'am pus imediat pe lucru. Am încercat să formez o comisiune compusă din deputați, senatori, meseriași și chiar particulari cari îmbrățișează această cauza meseriașilor. Am avut diferite consfătuiri în mai multe sedințe, din care am căutat să aflu dezideratele meseriașilor și modul de a le satisface. Am ajuns la ideia că trebue a se face o lege pentru organizarea meseriilor, adică o lege specială pentru meseriași iar nu pentru industrie în general. Am căutat să văd în ce țări se mai găsesc asemenea legi și le-am consultat. Văzând că asemenea legi se găsesc în Europa numai în Germania, Austria și Ungaria, am căutat care e curentul științific și practic în privința organizăreĭ meseriilor în cele-l'alte țări civilizate și am constatat că tendința e de a pune ca bază asociațiunea, sindicarea, cari, în definitiv, sunt sinonime ca cuvinte cu corporația, căci toate se reduc la ideia de asociație.

Am ținut seamă de reclamația meseriașilor de a se întemeia organizarea lor pe ideia de asociație obligatorie pentru toți meseriașii de aceiași meserie și am căutat, cu toate acestea, să respect cât se poate de mult principiul libertățeĭ. In fine, am avut în vedere și două proiecte de legi prezentate unul de d. P. P. Carp și altul de d. N. Filipescu. Tóată această lucrare a durat de la Septembrie până la finele lui Decembrie, când am putut supune proiectul de lege consiliului de miniștri spre examinare și aprobare.

Dacă s'ar ține seamă de timpul consumat, nu se poate zice că s'a făcut în pripă, iar dacă s'ar examina cum s'a înfățișat proiectul, cu ce studiĭ a fost însoțit, se va vedea și mai bine că e o operă cugetată și reflectată. Legenda pripeĭ e o legendă născocită.

Trebue să adaog că unii impută că legea s'a făcut fără să se fi avut în cercetare anchete preliminare și statistici.

Observ că eŭ însumi în expunerea de motive am vorbit despre aceasta.

Eraŭ câte-va puncte asupra cărora aș fi dorit să am oare-cari lămuriri, nu doar că ar fi influențat asupra întregului sistem al legeĭ, dar ar fi înlesnit oare-cari soluțiuni.

De aci, pricepuții găsesc ocasiune ca să declame cu autoritate că legea nu e bună, nu e completă, pentru că nu s'aŭ făcut anchete prealabile și statistici.

Dacă i-ar întreba cine-va să spue care ar fi obiectul unor asemenea anchete și a statisticeĭ și la soluțiunea căreĭ anume chestiuni s'ar ajuta, sunt sigur că nici nu s'aŭ gândit și habar n'aŭ de ce răspuns ar putea da, afară numaĭ de afirmări vagi, neprecise, pe cari orĭ-cine e în stare sa le dea, îmbătat de propriele sale cuvinte, o dată ce a început să vorbească. Sunt în drept să o spun, fiind-că nici o dată n'am auzit să se fi zis de cine-va ce lucru s'ar fi putut descoperi prin anchete și statistici și ce anume influențe ar fi avut asupra soluțiunilor din lege.

Din cele ce spusei, n'am pretențiunea nemăsurată de a susține că legea e atât de perfectă în cât n'ar putea suferi nici o îndreptare. De un asemenea amor propriu exagerat nu sunt orbit. Din contră, eŭ însu-mi recunosc că s'ar putea face oare-cari îmbunătățiri în lege, îmbunătățiri cari nu se puteau face la întocmirea eĭ și cari se mai impun și din observațiile celor petrecute de la aplicarea legeĭ. Legea meseriilor mă ocupă și mă preocupă atât de mult, în cât, după cum v'am spus, pregătesc o lucrare din care se va vedea ce e și ce trebue să fie legea.

— Ce credeți despre dorința meseriașilor de a se întinde legea și asupra fabricelor?

— Acest curent datează mai de mult, aproape de la aplicarea legeĭ. Se poate oare satisface pretențiunea meseriașilor? Intr'un stat, legiuitorul nu e chemat să se ocupe numaĭ de o categorie de cetățeni, așĭ zice poate de o clasă de cetățeni, dar să nu se ia în sensul rĕŭ al cuvîntului, căci clase nu maĭ sunt în societatea noastră ci categorii, feluri cum se ocupă cetățenii pentru întreținerea vieței lor. Legiuitorul trebue să se îngrijească de interesele speciale ale tuturor claselor societățeĭ, iar nu să sacrifice pe unele altora.

In ce scop și cu ce drept cer meseriașii să se aplice legea meseriilor și la fabrici? Mai întâĭ fabricele cer oare aplicarea legeĭ și în privința lor? Cu ce drept să li se impue o lege pe care ele nu o cer? Dar, formarea corporațiunei, după cum s'a văzut, este rezultatul voinței majorității meseriașilor de aceiași meserie s'aŭ de diferite meserii (art. 44 din lege). Cu ce drept s'ar impune aplicarea legeĭ și la fabrici fără ca ele să fi fost chemate de a-și manifesta voința lor cum și-aŭ manifestat meseriașii pe a lor? Aceasta ar fi a se violenta libertatea voinței în ce privește constituirea în corporațiune, principiu recunoscut de legea meseriilor.

O lege care ar modifica legea actuală în privința fabricelor, ar trebui să păstreze principiul libertățeĭ voinței și să permită și fabricelor a-și manifesta voința cum și-aŭ manifestat-o meseriașii la formarea corporațiunei. Cine se poate aștepta la o asemenea manifestare de voință când fabricele nu reclamă aplicarea legeĭ meseriilor?

Afară de aceasta, unde se mai găsește sistemul ca fabricile să fie supuse legeĭ meseriilor? Nicăeri. In țările unde se găsește o lege de meserii, nu există o asemenea dispoziție.

In Austria fabricele mai înainte faceau parte din corporații; dar s'a pornit o mare agitație spre a se scoate din corporațiune, ceea-ce s'a și făcut.

S'ar putea zice: de ce n'am putea face noi ceea-ce n'au făcut alții? In acest caz să mi se permită a întreba, dar de ce fabricele să facă parte din corporațiuni? Care e interesul și care scopul? Negreșit ar fi un interes al meseriașilor pentru că mai întâĭ și-ar creia venituri mai mari și apoĭ, ar putea influența asupra concurenței ce pot să facă fabricele meseriașilor. Evident că vorbind de fabrici nu poate fi vorba de cât de fabricele cari au de obiect vre-una din meseriile pentru cari există o corporație.

Deci scopul e vătămător intereselor fabricelor. Avem drept să le sacrificăm intereselor meseriașilor? Chestia e mult mai gravă de cât ne închipuim. Ori-ce progres și desvoltare a industrieĭ mari care ar avea de obiect vre-o meserie de sub legea specială a meseriilor, va fi paralizat. E bine să facem aceasta? Care e viitorul? Aci vine o chestie economică din cele mai mari care nu poate intra în cadrul unuĭ interview.

Dar, în fine, legea nedefinind ce se înțelege prin fabricĭ, totuși a favorizat în destul pe meseriași, căci s'a lăsat o latitudine destul de elastică facultatea ministrului de a defini ce se poate înțelege prin fabrică și prin această de a întinde și a restrânge aplicabilitatea legeĭ potrivit intereselor momentane ale Statului, fără a fi nevoe de a recurge neconținut la legiuitor. Totul depinde de înțelepciunea celuia care va avea a cântări interesele unora și ale altora.

Iată dar că sunt cu totul contrar modificărei legeĭ în ce privește aplicarea eĭ și la fabrici.

Cei cari pretind că legea are defecte, de ce, înainte de a le repara, cer ca legea să se întindă și la fabrici? Nu e așa că în realitate sunt mai catolici de cât Papa? Saŭ poate vor să spună că tot defectul legeĭ e că nu se aplică și la fabrici și la aceasta am răspuns deja.

* * *

In numărul viitor vom da sfîrșitul interviewuluĭ nostru cu d. V. Misir, arătând vederile fostuluĭ ministru al domeniilor în chestia numireĭ secretarilor-inspectori, a cotizațiilor și a altor chestiuni importante privitoare la meseriași.

Mestugean.

TRIBUNA LIBERA

Casa spitalelor și asistența sanitară a sătenilor

Domnule Redactor,

Președintele consiliuluĭ, d. G. Gr. Cantacuzino, a depus pe biuroul Adunăreĭ deputaților proiectul de lege pentru înființarea caseĭ spitalelor și a asistenței sanitare a sătenilor.

Proiectul e de cea maĭ mare însemnătate și dacă va fi aplicat conștiincios și cu stăruință în toate dispozițiile luĭ, în câțĭ-va anĭ va da rezultatele cele maĭ satisfăcătoare. In orĭ-ce caz, proiectul se prezintă ca cea maĭ temeinică și maĭ practică măsură din câte s'aŭ propus până acum pentru îngrijirea și îmbunătățirea sănătățeĭ țăranimeĭ și pentru micșorarea mortalității la sate.

Este în deobște cunoscut că sănătatea populațiuneĭ rurale, în multe părțĭ ale regatuluĭ, e îngrijitoare și, ceea-ce e cu totul anormal, mortalitatea, adese-orĭ maĭ mare la sate de cât la orașe.

In România, în cel din urmă 10 anĭ, de la 1896—1905, cu toată întetirea măsurilor sanitare și răspândirea ajutoruluĭ medical, s'aŭ stins peste 1.600.000 suflete, din cari peste 1.300.000 țărani și maĭ ales copiĭ de țărani.

Din cauza acesteĭ mortalități fără vreme, înmulțirea populațiuneĭ românești sporește mult maĭ încet de cât ar fi de așteptat după numărul mare al nașterilor.

In perioada de la 1896—1905 numărul copiilor născuțĭ în comunele rurale a fost de 2.051.579, iar totalul deceselor de 1.310.049. Deci, în 10 anĭ, populația rurală a crescut numaĭ cu 741.500 suflete, ceea-ce înseamnă în mijlociu, un spor anual de circa 74.000 suflete.

Este însă o constatare și maĭ gravă. In unele localități, din cauza boalelor cari nu ating numaĭ o generație, ci prin ereditate produc grave perturbațiuni în organismul generațiilor următoare chiar, din cauza paludismuluĭ și a sifilisuluĭ, precum și din cauza pelagreĭ, a alcoolismuluĭ, a mizerieĭ fisiologice provenită dintr'o alimentație insuficientă și une-orĭ chiar vătămătoare, voinicia sătenilor, resistența și desvoltarea organismuluĭ lor, puterea lor de muncă, până și statura lor, aŭ scăzut. Sunt chiar sate în cari, vĕdit, populația rurală descrește și degenerează.

Intinderea alcoolismuluĭ se poate judeca după cele aproape 20.000 de debite de băuturi spirtoase, din cari numaĭ în comunele rurale, adică în cele 9475 sate și cătune, peste 12.000!

La noi se pot deschide cât de dese și de multe debite și cârciumĭ; la noi se poate intoxica și abrutiza populațiunea rurală, fără nici o piedică saŭ îngrădire legală.

Față cu această stare îngrijitoare, se impune, ca o mare datorie de apărare națională, luarea și aplicarea permanentă a măsurilor indicate de știință pentru îmbunătățirea și apărarea sănătățeĭ țăranimeĭ noastre.

In acest scop vom expune ce s'a făcut, ce s'a propus și ce maĭ rĕmâne încă de realizat.

Epidemiile

Boalele ce bântuiesc populațiunea rurală se pot împărți, după modul cum se cuvine și trebuesc combătute, în două mari grupe: boale infecțioase epidemice și toate cele-l'alte boale endemice. Epidemiile cele maĭ frecuente în comunele rurale și cari provoacă moartea celuĭ maĭ mare numĕr de copiĭ în vârsta cea maĭ fragedă, sunt: scarlatina, gastro-enterita, pojarul, disenteria, difteria, tusea convulsivă și dalacul.

Variola a bântuit maĭ înainte și a cauzat câte odată, ca în anul 1896, până la 2800 de decese dintr'un total de 14.600 bolnavi.

In cel din urmă două anĭ nu s'a înregistrat de cât câte un singur deces cauzat de variolă.

Din cele-l'alte epidemiĭ enumărate, acelea cari se pot combate până acum prin seruri sunt: difteria, disenteria și dalacul; la acestea, tratamentul, atât curativ cât și preventiv, se fac pe loc, iar întreg ajutorul medical e gratuit, mulțumită fondului de epidemiĭ.

Acest fond, creat în 1900 dintr'o parte a fondului de epizootiĭ, a fost în scurt timp de cel maĭ mare folos.

Dar de abia acum seapte anĭ s'a luat o părtică din banii adunați pentru îngrijirea vitelor, ca să se scape de la o moarte sigură în fie-care an, zecimĭ de miĭ de copiĭ.

Din nenorocire, alocațiunile speciale din cari se alimentează sunt micĭ. Pe exercițiul în curs, suma totală e de 227.000 leĭ, din cari 28.000 pentru prepararea serurilor, 60.000 leĭ pentru plata personalului și numaĭ restul pentru acoperirea celor-l'alte cheltueli absolut indispensabile în combaterea epidemiilor peste suprafața întregeĭ țărĭ și apărarea uneĭ populațiuni de aproape 6 milioane de suflete, stabilită în 8525 sate și 950 cătune.

Maĭ e de notat că pentru combaterea epidemiilor, isolarea bolnavilor și desinfectarea locuințelor, după insuficiența mijloacelor băneștĭ, vine și lipsa de personal medical: 172 medicĭ de plasă, pentru cele circa 2900 comune rurale, cu distanțele marĭ ce le despartă.

Cu toate aceste lipsurĭ și greutățĭ, mortalitatea a scăzut prin întrebuințarea mijloacelor preventive, prin isolarea bolnavilor și desinfectarea locuințelor. La epidemiile cari se pot combate cu seruri, scăderea mortalității a fost chiar simțitoare.

Mortalitatea datorită difterieĭ, înainte de a se introduce tratamentul anti-difteric cu ser, era de 40—50 la sută și une-orĭ chiar maĭ mare. Din anul 1905 mortalitatea a tot scăzut, până la 15 la sută; totuși, este încă prea ridicată.

Increderea țăranilor însă în eficacitatea inoculărilor cu ser antidifteric e foarte mare și vin din depărtări ca să li se *înțepe* copiiĭ.

Pentru combaterea *disenteriei*, care bântue maĭ ales în timpul verei, dispunem de un ser care e și maĭ eficace de cât cel antidifteric.

Serurile se prepară toate în țară, de medicĭ românĭ.

Infirmeriile rurale

Infirmeriile rurale înființate în 1904 nu aŭ fost de folos de cât în *combaterea* și *stingerea pe loc* a epidemiilor în satele în cari aŭ funcționat saŭ maĭ funcționează. In localitățile în cari aŭ funcționat, s'a și constatat că ele aŭ scurtat durata epidemiilor prin izolarea bolnavilor și aŭ contribuit și la scăderea mortalității.

Combaterea *stingerea pe loc* a epidemiilor nu se poate face cu succes de cât prin introducerea *infirmeriilor ambulante*.

Se poate lesne adopta un asa model de infirmerie în cât să se construiască în țară și să se poată desinfecta complect, desface, transporta și încheia la loc cu ușurință.

Când cumpărăm sumele cheltuite în doĭ anĭ de comune, cercurĭ comunale și particulare cu înființarea și întreținerea infirmeriilor rurale cu acelea din budgetul fondului epidemiilor, atunci reese și maĭ luminoasă utilitatea creăreĭ acestuĭ fond precum și serviciile neprețuite ce le aduce pe fie-care an.

Combaterea epidemiilor este principalul mijloc de a asigura înmulțirea maĭ sporită a populațiuneĭ românești și nicĭ un sacrificiŭ nu este îngăduit a cruța pentru a smulge în fie-care an de la o moarte fără vreme zecimĭ de miĭ de copiĭ.

N. P. Ianovici.

Palatul de justiție din Roma

— Vezi ilustrația —

Pe malul bătrânuluĭ Tibru, în fața podutuĭ Umberto, se ridică măestos o mare și frumoasă clădire: e palatul de justiție, a cărueĭ vedere din față o dăm în ilustrația noastră de astă-zi.

Palatul e construit după proiectele luĭ Guglielmo Calderini și ocupă o suprafață de 2473 m. p. Piatra fundamentală a fost pusă la 14 Martie 1889. Corpul principal are trei caturĭ. Deși costul construcțieĭ era fixat la 8 milioane de franci, cheltuelile totale se urcă la 30 milioane; parte însemnată din această sumă revine ornamentațiuniĭ foarte bogate a fațadelor și a interioruluĭ.

Societatea de Salvare

Vestea dată de noĭ că soc. de salvare e în ființă și că în curând va fi pusă în serviciul marelui public, a fost primită cu mult entusiasm. De peste tot, din Capitală, provincie și chiar de prin sate, d. dr. N. Minovici a primit cereri numeroase de înscrieri ca membrĭ fondatorĭ împreună cu donațiuni în bani pentru reușita opereĭ începute. Aceasta dovedește că nevoia unei ast-fel de societățĭ era mult simțită la noĭ.

* * *

D. Minovici, după câte am aflat dintr'o convorbire avută cu d-sa, urmărește înființarea acesteĭ societățĭ încă de acum 10 anĭ. In acest interval de timp s'a adresat mereu autorităților și văzênd că pe această cale nu face nimic, a pornit din propria-i inițiativă înființarea societățeĭ.

Pe când se afla ca prefect al poliției Capitaleĭ, regretatul general Algiu, d. Minovici i-a înaintat un memoriu împreună cu un regulament al societățeĭ de salvare din Hamburg care depinde de poliția acelui oraș, cu rugămintea de a înființa și pe lângă prefectura Capitaleĭ o ast-fel de societate. Peste câțĭ-va anĭ, ducându-se din nou în Germania, cu ocaziunea studiilor, a cercetat organizația altor societățĭ de salvare și a înaintat un nou memoriŭ prefectureĭ Capitaleĭ și ministeruluĭ de războiŭ pentru facerea uneĭ societățĭ de salvare și a unuĭ corp bine organizat de pompierĭ.

In sfârșit acum 2 anĭ, împreună cu d. Voinescu, șeful serviciuluĭ de siguranță, intervine pe lângă d. Dimitrie Moruzi, actual prefect al Capitaleĭ, în sensul ca fie-care secție polițienească să fie prevĕzută cu un blancard pentru transportul răniților, bolnavilor, etc. Nicĭ această idee nu s'a putut pune însă în practică.

Pe altă parte, în calitate de medic legist, prezentându-i-se, în timp de 7—8 anĭ de când îndeplinește această funcțiune, cazurĭ numeroase când s'a găsit în imposibilitate de a da ajutoare victimelor, din cauza lipseĭ materialuluĭ necesar, s'a gândit să pue în practică ideea înființăreĭ acesteĭ societățĭ.

* * *

Inainte de a vorbi de modul de organizare a societățeĭ de salvare, voiŭ împărtăși cititorilor câte-va cazurĭ petrecute în Capitală, pe cari mi le-a povestit d. N. Minovici, și cari pledează mai multe ori ca orĭ-ce în favoarea necesității societățĭ.

Acum 3 anĭ, o femee din str. Stan Tabără (Dealul Spireĭ), trăind în concubinaj, venindu-i vremea să nască, roagă pe concubin să-i aducă o trăsură spre a o transporta la spital. Concubinul însă, gândindu-se la greutățile ce le va întâmpina cu creșterea copilului, nu se mai înapoiază. Femeia, coprinsă de durerile facereĭ, pleacă singură în căutarea uneĭ trăsurĭ.

Ajungând în str. Rahoveĭ, durerile devenind marĭ, femeia se vede în imposibilitate de a mai răbda; se așează pe marginea trotuarului și naște în stradă. Se adună lume. Unei bătrâne din mulțime i se face milă, îĭ dă ajutoare și-i pune la dispoziție casa ei care se afla în apropiere. Bătrâna lasă leĭuza singură cu copilașul și pleacă la lucru. Femeea văzându-se singură, părăsită de bărbat, cu un copil, fără ajutor, concepe ideia crimeĭ. Strânge pe copil de gât dar copilul nu moare; îĭ pune capul sub pernă, îl sufocă, totuși copilul nu moare.

In fața patuluĭ se afla atârnată o funie de usturoeĭ. Femeea se dă jos, ia doŭ căței de usturoiŭ și-i bagă în gâtul copilului.

Copilul însă nu moare.

Desperată, leĭuza se dă iarăși jos, ia pironul de care era legată funia de usturoiŭ, și-l introduce prin ceafă în creerul copilului. Nevinovata ființă, bine înțeles, moare.

Spre a-și ascunde crima, ia corpul și-l îngroapă în curte. Seara venind bătrâna, femea e silită să mărturisească crima.

Azĭ criminala își ispășește păcatul în ocnă.

Dacă ar fi existat atuncea o societate de salvare, e maĭ mult ca sigur că nu s'ar fi petrecut toate aceste grozăviĭ, cari nicĭ nu pot trece prin mintea omenească. Societatea ar fi intervenit imediat, ar fi ridicat pe leĭuză, ar fi transportat-o la Maternitate, și acolo, unde ar fi văzut că nu e singură în situația în care se afla, nicĭ vorbă că n'ar fi conceput ideĭ atât de criminale.

Ar fi trăit și copilul și femeea s'ar fi bucurat de scumpa libertate.

Un alt caz. Pe strada Romană, se întâmplă o înjunghiere. Intervine sergentul și transportă atât victima cât și pe criminal la secție. Victima e dusă „pe jos" cu intestinele eșite afară. La secție nu se poate încheia cuvenitul proces-verbal din cauză că victima nu locuia în circomscripția respectivă și e trimesă tot „pe jos" la altă secție.

După ce se încheie procesul-verbal, victima e transportată iarăși pe jos la spital, unde moare.

Dacă ar fi existat societatea de salvare, n'am fi avut de înregistrat această moarte. Societatea l-ar fi pansat pe loc, victima nu ar fi fost transportată pe jos cu intestinele afară.

La școala „Petrache Poenaru" acum 2 anĭ, un tânĕr trage un foc de revolver asupra verișoareĭ luĭ; o rănește ușor, și apoĭ se sinucide. D-nu Minovici sosind i se spune că sinucigașul a murit. Ascultând pulsațiunile inimeĭ, constată că mai bate și prin ajutorul respirațiuneĭ artificiale îl readuce în simțiri. Starea gravă însă în care se afla indica neapărata și grabnica transportare la spital. La îndemână însă nu se afla nimic și în cele din urmă, se vede silit să scoată o ușe din țâțânĭ pe care victima e transportată de 4 sergenți de oraș pe calea Victorieĭ, prin fața Palatuluĭ, până la spitalul Colțea.

Spectacolul acesta nu l'am fi avut dacă ar fi existat o societate de salvare.

* * *

Si cazurĭ de acest fel sunt nenumărate. Toate consemnate în procese-verbale. Pe lângă intervenția în asemenea cazurĭ, societatea de salvare va interveni în toate cele-l'alte nenorociriĭ ce se întâmplă aproape zilnic și pe cari le-am enumerat când am vorbit de importanța acesteĭ societățĭ.

Iată de ce și publicul a pricepu importanța și necesitatea uneĭ societățĭ de salvare și de ce s'a grăbit să adereze la înființarea eĭ.

D. dr. Minovici, neputând răspunde în persoană tuturor bine-voitorilor cari s'aŭ grăbit să se înscrie în societate ca membrĭ fondatorĭ, trimițând donațiuni, ne-a rugat să le mulțumim prin coloanele ziaruluĭ nostru.

Ii satisfacem un plăcere rugămintea și nu putem de cât îndemna publicul să adereze în număr cât maĭ mare la înființarea acesteĭ societățĭ, asigurându-l că va contribui la o operă cu adevărat de bine-facere.

P. Botzan.

ȘTIRI DIN STREINATATE

— Prin poștă —

** Pe piroscaful german „Kaiser Wilhelm" s'aŭ făcut interesante experiențe de radio-telegrafie.

Aparatele vaporuluĭ servesc de obiceiŭ pentru o distanță de 200 mile; în ultima călătorie spre New-York, s'a putut pune în comunicație la o distanță de 600 mile cu stațiunea marconiană de la Crookhaven, în Irlanda, și când s'a întors a izbutit să

102

GLASUL MORȚILOR

— Mare roman de moravuri —

PARTEA A DOUA

VIII

La Prosper

— Asupra d-tale, d-le Fernand. La început n'am voit să le răspund nimica... Strigam... mă zvârcoliam... îĭ amenințam că vor avea de-a face cu d-ta... cu mine... Amenințările acestea i-aŭ făcut să râdă.

— Și ce te întrebaŭ?

— Mă întrebaŭ unde ești d-ta, unde te puteaŭ întâlni.

— Și tu le-aĭ spus?

— N'am voit să le spun.. Dar tameristul mă lovia cu o nuia peste umerĭ... Atunci, cugetând că d-ta nu te temeaĭ de oamenii aceia, am crezut că e bine să-i fac să cadă în mânele d-tale... Numaĭ în modul acesta voĭ putea fi răzbunat...

— Cum asta?

— Am dat adresa d-tale aicĭ..

— Aicĭ!.. exclamă Fernand Maurel; i-aĭ spus luĭ Andreĭ Hubin că mă va găsi la Prosper?

— Da, domnule Fernand; cred că n'am făcut nicĭ o greșală?

— Nu; dar continuă:

— Aicĭ, unde e prezentă toată banda luĭ Lassouille și a Marieĭ Scândură, ce va putea să facă dinsul?..

Il veĭ zdrobi ca pe-un mielușel.

— Da, dar dânsul nu va veni. Și alt-ceva, nu s'a maĭ întâmplat nimica?

— Ba da... După ce d. Hubin s'a retras, cameristul a început din noŭ să mă lovească cu nuiaua.

După aceia, m'a luat de urechĭ și m'a târât până în stradă.. Când mi-a dat drumul, mi-a strigat:

„Poțĭ să spuĭ d-luĭ Fernand Maurel, și întregeĭ sale bande că vor păți și eĭ la fel..."

Fernand tresări:

— A spus dânsul cuvintele acestea?

— Da, domnule Fernand... și chiar...

Strengarul Pistolet era să maĭ adaoge ceva, dar se opri de o dată, și atingând brațul luĭ Fernand Maurel, care stetea cu spatele spre ușe, îĭ zise cu vioiciune:

— Oh!.. iată d. Hubin.

Fernand Maurel se înfioră.

— D. Hubin!.. murmură dinsul uimit.. Îndrăznește să vie singur!..

Fernand nu întoarse capul pentru a-l vedea pe acela care intrase. Dar, ridică ochiĭ în sus și privi în oglinda care-l stătea în față.

Il zări pe Andreĭ Hubin, dar avu atâta stăpânire de sine pentru a nu face nicĭ o mișcare, pregătindu-se să răspundă atacului inginerului.

Andreĭ Hubin purta un costum foarte simplu; nimic în ținuta sa nu putea atrage atenția.

Cu toate acestea, toțĭ clienții localuluĭ îl priviră cu mirare.

Nimenĭ nu-l cunoștea. Sinceritatea apăsând asupra luĭ nelncrederea aceia particulară tuturor localurilor îndoelnice, unde fie-care are a se teme foarte mult de necunoscut...

Băiatul de serviciŭ, îndată ce-l văzu intrând, se repezi înaintea luĭ, cu servetul în mână și pe când îl întreba ce trebuia să-i servească, îĭ atinea calea.

Andreĭ Hubin îĭ răspunse:

— Viu îndată să fac comanda.. Caut pe cine-va în sala cea mică.

Atunci, chelnerul îl opri.

— Sala cea mică este reținută, domnule, și persoana pe care o căutați nu poate fi acolo.

— Din contră; caut pe cine-va din banda luĭ Lassouille și a Marieĭ Scândură...

— Ah!

— Pe cine-va, care de sigur trebue să mă aștepte... d. Fernand...

Cuvintele acestea avură efectul uneĭ baghete magice.

Chelnerul se dădu la o parte și lăsă drum liber inginerului.

De alt-minterĭ dinsul mirosise bine persoana nouluĭ venit, și se încredințase că nu prezenta nimica suspect.

Poate că era vre-un prieten noŭ care făcea parte din lumea aleasă pe care o frecuenta Fernand Maurel în afara aceluĭ local.

Și cu toate acestea, nicĭ odată Fernand Maurel nu dăduse întâlnirĭ în localul acela persoanelor alese. Ba chiar, era o regulă stabilită cu toțĭ prietenii, cu toțĭ copiĭ de la Prosper, că dacă, din întâmplare, se întâlneaŭ vre-odată în lumea mare, trebuiaŭ să-și caute fie-care de drum, prefăcându-se că nu se cunosc.

Numaĭ în modul acesta puteaŭ avea siguranță